

Hemslöjdskonsulenterna ger enkla råd för tvätt och skötsel av linne

Linne är lättskött på grund av den glatta fibern, cellulosafibern. En välskött linnetextil blir bara vackrare ju äldre den blir. Om den sköts rätt kan den finnas kvar till både barn och barnbarn.

Sammanställning: Länshemslöjdskonsulenterna Eva Anderson, Stockholms län och Susanne Harrysson, Västra Götaland. Sveriges hemslöjdskonsulenter 2008.

TVÄTT AV LINNE

Linnetextilier tvättas i högst 60 grader. Vid högre temperaturer löses limämnet pektin upp och glansen förstörs, den går inte att återskapa. Undantag kan vara det linne du använder dagligen, till exempel handdukar, som kan följa med i den vanliga tvätten upp till 90 grader. Men ju skonsammare du tvättar, desto längre får du glädje av ditt linne.

- Ta bort fläckar före tvätt. Rödvinfläckar bör tas bort så fort som möjligt med varmt vatten och lite tvättmedel.
- Tvätta kulört och ofärgat linne var för sig.
- Gammalt ömtåligt linne tvättas för hand i badkar eller en balja.
- Nya linnetextilier läggs i blöt i rent ljummet vatten före tvätten så att de är väl genomfuktade, annars uppstår gärna veck. Moderna tvättmaskiner med lite vattentillförsel medför att linnetextilierna inte hinner blötas igenom i maskinen.
- Vid maskintvätt väljer du skongång utan centrifugering.
- Ömtåliga textilier tvättas för hand utan centrifugering.
- Enklare linnetextilier som tvättas ofta kan centrifugeras kort. Hårt smutsat linne tvättas vid högst 90 grader. Överfärgning (att färgerna i t.ex. en randig textil faller över på varandra) kan ske vid temperaturer under 60 grader. Undvik även torktumling som gör linnet mjukt och luddigt.
- Använd milt tvättmedel utan optiskt vitmedel och blekmedel, överdosera inte. Var noga med att lösa upp tvättmedlet så att de små kornen inte fastnar, speciellt på kulörta textilier. De kan då åstadkomma blekningsfläckar. När du tvättar kulörta linnetextilier kan du tillsätta ättika i sköljvattnet för att färgen ska bli klarare och stanna kvar i textilen. Dosering: 2,5 msk 12 %-ig ättikssprit till 5 l vatten.

MANGLING

Kallmangling rekommenderas för linne. Stenmangel ger det bästa resultatet. Har man inte tillgång till det väljer man en kallmangel. Varmmangling gör linnet mjukt och utan glans. Låt linnet vila minst ett dygn mellan tvätt och mangling så att fibern får återhämta sig. Redan vid upphängning/torkning förbereds linnet inför manglingen genom att man ser till att alla kanter är släta och raka.

- Förbered linnet genom att dänka med ljummet vatten, rulla ihop det hårt och låt det ligga över natten så att det blir genomfuktigt innan manglingen. Mögel kan uppstå om linnet ligger dänkt och insvept i plast för länge. Mögelfläckar går inte att ta bort.

- Vik linnet i 3 eller 4 delar växelvis för att undvika brytveck som på sikt ger fula bristningar i linnet.
- Sträck och drag lakan trådrakt. Finns det spetsar på lakanen, håll alltid nedanför spetsen. Handdukar och servetter sträcks både på längden och bredden och manglas plant.
- Vid mangling på *stenmangel* rullas linnet upp på de lösa rullarna. De ska vara hårt rullade. Använd mangelduk. Mangelduk kan vara vävd i tuskäft eller satin. Bäst är att mangeldukens bindning motsvarar linnets, vid olika bindningar uppstår tryckmärken. Det förstör inte linnet men är en skönhetsfråga.
När stenmangeln gått några varv fram och tillbaka är det dags att stoppa mangeln och rulla på linnet hårdare på rullarna. Mangelstenarna har pressat ihop textilen hårt och det har uppstått hålrum som kan ge fula veck. Glöm inte rullar på båda sidor innan manglingen börjar.
- *Vanlig kallmangel* går åt ett håll och sträcker linnet istället och det behöver därför inte rullas om. Stora dukar blir särskilt blanka och fina om man manglar dem två gånger med några timmars mellanrum. Andra gången rullas de i motsatt riktning som första gången.

GLÄTTNING

När man manglar kan oönskade veck uppstå. Dem kan man gnida bort med en glättsten. Det kan vara en slipad sten, rundad platt glassten eller en matsked.

- Lägg ut det som ska glättas på ett plant underlag och gnid försiktigt fram och tillbaka i varp- och inslagsriktning med stenen.

PLANING

Många gånger tvättar vi sönder textilier i onödan eftersom de flesta dukar, broderier och servetter är mer dammiga och missfärgade av solljus än riktigt smutsiga. Tvättning genom planing är ett utmärkt sätt att rengöra ömtåliga textilier. Linnebroderier m.m. kan göras släta utan mangling eller strykning. Ytans struktur framträder bättre än vid mangling men blir inte så blank. Broderier och spetsar skonas vid planing.

- Broderier tvättas med rätsidan upp, servetter tvättas med rätsidan upp men torkas och sträcks med avigsidan upp.
- Lägg textilen på ett plant underlag, diskbänk eller rutig vaxduk.
- Lös upp lite tvättmedel i varmt vatten, använd en natursvamp och ”dutta” från mitten ut mot kanterna. Byt till rent vatten flera gånger.
- När textilen är ren, sug upp överflödigt vatten, tryck ut luftbubblor runt broderier och se till att kanter och hörn är raka.
- Låt textilen torka på underlaget.
- När det har torkat behöver det varken strykas eller manglas.

FÖRVARING

Låt linnet vila och torka efter manglingen innan det viks eller rullas på papprullar. Rullar av naturpapper kan kläs med tubgas eller gammal tvättad lakansväv.

- Rulla med rätsidan ut. Fäst linnet på rullen med bomullsband – aldrig med nålar som kan orsaka svåra rostfläckar som aldrig går bort.
- Skydda gärna ömtåligt linne med lakansväv – aldrig med plast som drar till sig damm.

Lycka till! Om du har frågor kan du hitta kontaktuppgifter till hemslojdskonsulenten i ditt län på Hemslojdsportalen: www.hemslojden.org.

